

การพัฒนานักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Local Interpreters Development for Tourism Enhancement in Donsak District, Suratthani Province

ปารณีย์ ศรีสวัสดิ์¹
ณัฐกานต์ แน่พิมาย²
เสาวภาคย์ สว่างจันทร์³
พงศ์เทพ แก้วเสถียร⁴

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บริบทชุมชน ค้นหาเรื่องเล่าของชุมชน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการสร้างนักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว และพัฒนานักสื่อความหมายดังกล่าวในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน การพิจารณาความเป็นไปได้ของกิจกรรม การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และประชุมกลุ่มย่อยผู้ที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนร่วมกันเก็บแบบสอบถามกับนักท่องเที่ยว 400 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มจาก 4 ชุมชนๆ ละ 100 คน สืบค้นเรื่องเล่า ตรวจสอบข้อมูล ร่างเกณฑ์มาตรฐานและหลักสูตรการสร้างนักสื่อความหมาย ตลอดจนเข้าร่วมการพัฒนา นักสื่อความหมายดังกล่าว โดยมีนักวิชาการร่วมวิพากษ์มาตรฐานและหลักสูตรดังกล่าว วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนาทั้งความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนปากดอนสัก เกาะแรต และเกาะนกเกาะมีวิถีชีวิตแบบชาวประมง ส่วนชุมชนเขาถลอมมีวิถีชีวิตแบบชาวสวน ซึ่งทุกชุมชนมีทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่งดงาม แต่ยังขาดความพร้อมอีกหลายด้าน นักท่องเที่ยวจึงมีความพึงพอใจต่อสิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ใน

¹ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

² อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

³ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

⁴ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ระดับน้อยถึงปานกลาง โดยมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับพลังศรัทธาตามวิถีชาวมอญ เขาชะโงก: พลังศรัทธาและความลึกลับที่น่าพิศวงแห่งแดนใต้ การหยั่งรากความเชื่อของวิถีชาวจีน และพระมหากษัตริย์อันยิ่งใหญ่ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ความศรัทธาต่อศาลเจ้า มาตรฐานการสร้างนักร้องสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ความรู้ 7 ตัวชี้วัด และทักษะการปฏิบัติงานตามบทบาทของนักร้องสื่อความหมาย 6 ตัวชี้วัด และหลักสูตรการพัฒนานักร้องสื่อความหมายดังกล่าว ประกอบด้วย ความรู้ทางวิชาการและเฉพาะอาชีพ และการฝึกปฏิบัติการสื่อความหมายในพื้นที่จริง โดยมีผู้เข้ารับการพัฒนานเป็นนักร้องสื่อความหมายดังกล่าว จำนวน 25 คน ซึ่งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เบื้องต้น 8 ประการ (8ร) ได้แก่ รักในถิ่นฐาน รอบรู้ รับผิดชอบ รอยยิ้ม ร่วมมือ รับผิดชอบ และเรียนรู้

คำสำคัญ: นักร้องสื่อความหมายท้องถิ่น การท่องเที่ยว เรื่องเล่า

Abstract

This study aimed to analyze the context of the tourism communities, to find local storytellings, to establish criteria of local interpreters for tourism, and to develop as these local interpreters in Donsak District, Suratthani Province. The participatory action research was conducted for this study which consisted of 5 steps: analyzing community problems, considering the possibility of activities, determining the plans, acting the plans, and evaluating. However, the data were collected with researchers interviewed and organized small group discussion for stakeholders, community members collected questionnaires with 400 tourists who were selected by cluster random sampling from 4 communities in each group of 100 tourists, searched their community storytellings, revised data, drafted criteria and curriculum for developing local interpreters for tourism, and developed as these interpreters. These criteria and curriculum were got suggestions from scholars. The quantitative data were analyzed with descriptive statistics in frequency, percentage, mean and standard deviation, and qualitative data were analyzed with content analysis.

The result showed the ways of life of Pakdonsak, Kohrat and Kohnoppao communities were as fisheries but Khaokloi community was a gardener. All communities had their own beautiful natural and cultural resources but they lacked readiness, so it made tourists satisfy with the tourism attractions and activities as a whole were low to moderate. The community storytellings were the power of the faith of Mon people, Khoa Cha-ngok: the power of faith and mystical wonder of the South, roots of the Chinese ways, and the Great Majesty the King's mother and faith in the shrines. The standard criteria for developing the local interpreters for

tourism was 2 aspects: knowledge 7 indicators and operational skills 6 indicators. The curriculum of these interpreters consisted of academic and professional knowledge, and practice in the fieldwork. Twenty five members of those communities were developed as these interpreters who had 8 basic desirable characteristics, including community lovers, intellectuals, creators, smiles, collaborators, handlers, responsibilities, and learners.

Keywords: Local Interpreter, Tourism, Storytelling

บทนำ

องค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) คาดการณ์ว่าในระหว่างปี พ.ศ.2553-2563 การท่องเที่ยวของโลกมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.8 ต่อปี แต่ในช่วง 7 ปีที่ผ่านมาพบว่า อัตราการเติบโตสูงกว่าแนวโน้มเฉลี่ยดังกล่าว ซึ่งการท่องเที่ยวของไทยก็ขยายตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว โดยในปี พ.ศ.2559 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาไทย รวม 32,573,545 คน ซึ่งขยายตัวร้อยละ 8.86 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ.2558 และสร้างรายได้แก่ประเทศรวม 1,637,832 ล้านบาท ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยเที่ยวไทย 148.03 ล้านคน/ครั้ง ซึ่งขยายตัวร้อยละ 6.49 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ.2558 และสร้างรายได้ภายในประเทศ รวม 869,510.63 ล้านบาท ส่งผลให้ในปี พ.ศ.2559 ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวรวม 2.51 ล้านล้านบาท ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2.4 ล้านล้านบาท (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560: 34, 36, 46)

การท่องเที่ยวจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย เป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ที่สามารถสัมผัสวิถีชุมชนแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสุราษฎร์ธานีก็เป็นจังหวัดท่องเที่ยวหลักของประเทศที่มีปัจจัยดึงดูดหลักเป็นสถานที่ท่องเที่ยว อาหารและสินค้าที่ระลึก โดยนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนด้วยวัตถุประสงค์หลักเพื่อการท่องเที่ยวและการพักผ่อน (กรมการท่องเที่ยว, 2557: 15 (2)) ซึ่งในแต่ละปีมีผู้เยี่ยมชมเยือนกว่า 5 ล้านคน และมีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวัน กว่า 3,300 บาท โดยในปี พ.ศ.2559 ผู้เยี่ยมชมเยือนใช้จ่ายเป็นค่าที่พักสูงสุด รองลงมาเป็น ค่าอาหารและเครื่องดื่ม และสินค้าและของที่ระลึก ตามลำดับ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ซึ่งการใช้จ่ายดังกล่าวสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

แม้แหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดสุราษฎร์ธานีจะเป็นเกาะต่างๆ โดยเฉพาะเกาะสมุย เกาะพะงัน และเกาะเต่า แต่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นที่น่าสนใจ อาทิ สวนโมกขพลาราม พระธาตุไชยา เขื่อนรัชชประภา เป็นต้น ในขณะที่อำเภอดอนสักมีท่าเรือที่สำคัญคอยให้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อเดินทางไปยังเกาะสมุย เกาะพะงันและหมู่เกาะต่างๆ ดอนสักจึงกลายเป็นเมืองผ่านที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลาย ดังคำขวัญของอำเภอที่ว่า “เขาชะโงกเด่นสง่า แหล่งประมงล้ำค่า เทียบท่าเฟอร์รี่ น้ำตกสวยวิภาวดี บารมีหลวงพ่ोज้อย” อีกทั้งยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกและชุมชนท่องเที่ยวที่พร้อมจะพัฒนา โดยเฉพาะชุมชนเขากลอย ปากดอนสัก เกาะแรต และเกาะนกเกาะ ที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอันงดงาม สะท้อนให้เห็น

ศักยภาพการท่องเที่ยว ที่พร้อมจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนได้ (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย, 2557)

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสนใจในการสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในระหว่างการท่องเที่ยว และสนใจเรื่องเล่าที่อยู่เบื้องหลังผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว เรื่องเล่าจึงกลายเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพยิ่งในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยือนเพื่อเรียนรู้ สร้างประสบการณ์แปลกใหม่ร่วมกับชุมชนและเชื่อมสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน (Mossberg, 2007: 59) แต่ปัจจุบันชุมชนเขากลอย ปากดอนสัก เกาะแรต และเกาะนงเกา ในอำเภอดอนสักเป็นแค่เมืองผ่าน สะท้อนให้เห็นว่าพื้นที่นี้ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าวแก่นักท่องเที่ยวได้ เพราะยังขาดเรื่องเล่าที่น่าสนใจ กอรปกับการสื่อความหมายก็ยังไม่มีความมีประสิทธิภาพและขาดนักสื่อความหมายท้องถิ่นจึงไม่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้มากนัก ทั้งที่การสื่อความหมายเป็นศิลปะการสื่อสารในการนำเสนอเรื่องเล่าที่กระตุ้นความสนใจ ช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ที่สามารถสร้างความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน ความประทับใจ ความซาบซึ้งใจในเรื่องเล่าของชุมชน ทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน ความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน และเพิ่มมูลค่าในสินค้าและบริการของการท่องเที่ยว (แก้วตา มุ่งเกษม และสมพงษ์ อำนวยเงินตรา, 2558: 8-11)

แม้การสื่อความหมายจะมีทั้งการใช้ตัวบุคคลและไม่ใช้ตัวบุคคล แต่การสื่อความหมายแบบใช้ตัวบุคคลจะเกิดประสิทธิภาพสูงกว่าเพราะเป็นการสื่อสารแบบสองทาง ที่สามารถตอบคำถามและให้รายละเอียดได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ทั้งการให้บริการข้อมูลทั่วไป การนำเที่ยว การสาธิต และการพูดคุยเชิงสื่อความหมาย (สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ และสารัฐ รัตน์, 2543) ในขณะที่นักท่องเที่ยวก็ต้องการนักสื่อความหมายท้องถิ่นในการให้ข้อมูลและบอกเล่าเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนมากกว่าการสื่อความหมายแบบไม่ใช้บุคคล หากแต่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนก็มักขาดทั้งเรื่องเล่าและนักสื่อความหมายดังกล่าว (จารุวรรณ ธนะกิจ, 2556) เรื่องเล่าและนักสื่อความหมายจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยว สะท้อนจากแนวคิดของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council: GSTC) ที่กำหนดหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับการสื่อความหมายของสถานที่ท่องเที่ยวที่จะต้องให้ข้อมูลอย่างถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรม ได้รับการพัฒนาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้รับการถ่ายทอดในภาษาที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถเข้าใจได้ และพัฒนาผู้สื่อความหมายข้อมูลดังกล่าว (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), ม.ป.ป.: 4-10) และกฎบัตรอโคโมส (ICOMOS, 2008: 3) ได้ย้ำว่าการสื่อความหมายควรเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ จึงมุ่งเปิดโอกาสให้คนในชุมชนร่วมวิเคราะห์บริบทชุมชน ค้นหาเรื่องเล่าของชุมชน กำหนดเกณฑ์การสร้างนักสื่อความหมายท้องถิ่นและพัฒนาเป็นนักสื่อความหมายที่สามารถนำเที่ยวและถ่ายทอดเรื่องราวที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ตรงในชุมชน และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว ใน

ขณะเดียวกันคนในชุมชนก็เกิดความภาคภูมิใจ หวังเห็นในทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน ร่วมรักษาและสืบสานประเพณีและวิถีดั้งเดิมไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์บริบทชุมชนท่องเที่ยวในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 2) เพื่อค้นหาเรื่องเล่าที่สะท้อนตัวตนของชุมชนท่องเที่ยวในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 3) เพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการสร้างนักร้องสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 4) เพื่อพัฒนานักร้องสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

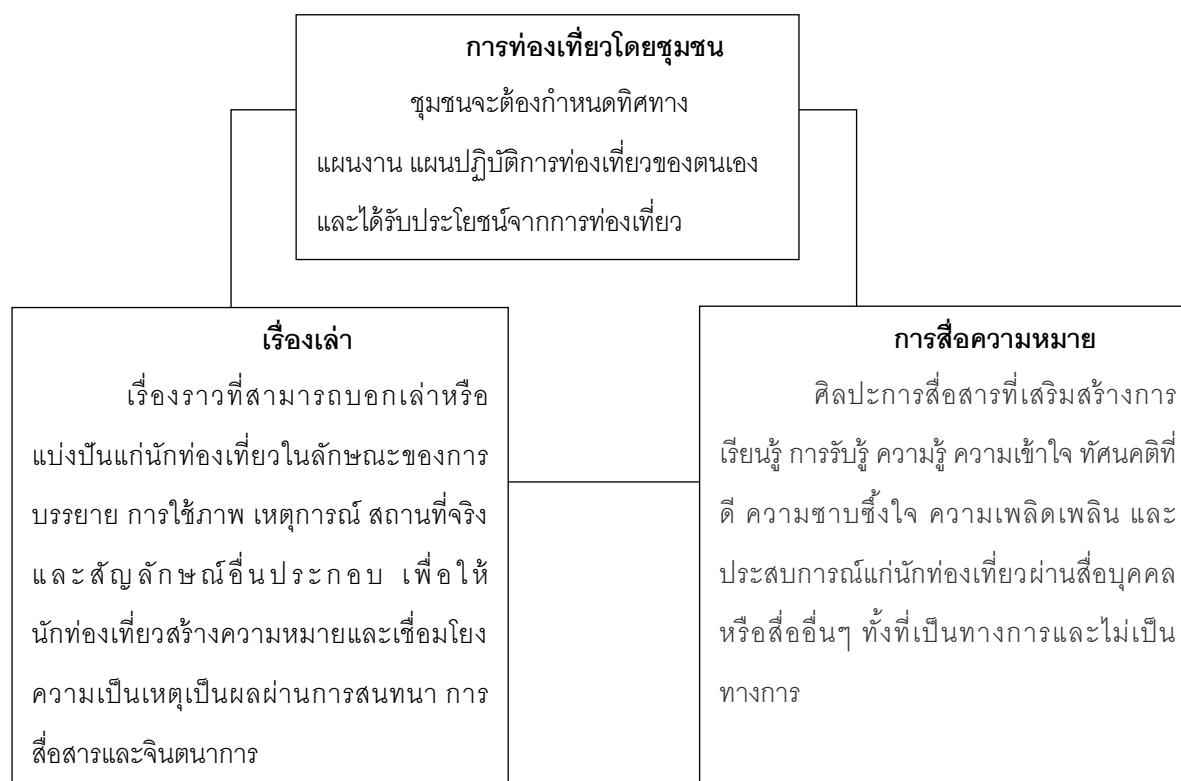
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ วางอยู่บนฐานคิดของ 3 แนวคิดหลัก ซึ่งประกอบด้วย **แนวคิดด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน** ที่เชื่อว่าชุมชนจะต้องกำหนดทิศทาง แผนงาน แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวของตนเอง และได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ชุมชนจะบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์และมีมาตรฐาน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2559: 4)

แนวคิดด้านเรื่องเล่า ซึ่งแต่ละชุมชนจะมีเรื่องราวทั้งที่เป็นความรู้ ประสบการณ์ มุมมอง แนวคิด บทเรียน ความเชื่อและเรื่องอื่นๆ ที่สามารถบอกเล่าหรือแบ่งปันแก่นักท่องเที่ยวในลักษณะของการบรรยาย การใช้ภาพ เหตุการณ์ สถานที่จริง และสัญลักษณ์อื่นประกอบ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสร้างความหมายและเชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผลผ่านการสนทนา การสื่อสารและจินตนาการ (Sole & Wilson, 1999; McDrury & Alterio, 2002; Barzaq, 2009) โดยนักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสต่างๆ ทั้งการมองเห็นด้วยตา การได้ยินด้วยหู การได้กลิ่นด้วยจมูก การได้ลิ้มรสด้วยลิ้น และการสัมผัสด้วยร่างกาย ซึ่งเมื่อรับรู้แล้วเกิดการตีความหรือให้ความหมายที่กว้างกว่าข้อมูลที่ได้รับ โดยนักท่องเที่ยวคาดหวังจะได้เรียนรู้ผ่านการรับรู้ในระหว่างการท่องเที่ยว (Choi, 2016: 1)

และ**แนวคิดด้านการสื่อความหมาย** ที่เป็นศิลปะการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ การรับรู้ ความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติที่ดี ความซาบซึ้งใจ ความเพลิดเพลิน และประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวผ่านสื่อบุคคลหรือสื่ออื่นๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (Tilden, 1977; Society for Interpreting Britain's Heritage, 1998; สมาคมอิโคโมสไทย, 2550) ซึ่งการสื่อความหมายมีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยว โดยสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council: GSTC) กำหนดหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับการสื่อความหมาย ที่จะต้องให้ข้อมูลที่

ถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรม ได้รับการพัฒนาจากการมีส่วนร่วม
ร่วมของชุมชน ได้รับการถ่ายทอดในภาษาที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถเข้าใจได้ และพัฒนาผู้สื่อความหมาย
ข้อมูลดังกล่าว (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), ม.ป.ป.:
4-10) การศึกษาครั้งนี้จึงมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนร่วมวิเคราะห์บริบทชุมชน ค้นหาเรื่องเล่าที่สะท้อนตัวตนของชุมชน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานและจัดทำหลักสูตรการพัฒนานักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว และเข้าร่วมการพัฒนาเป็นนักสื่อความหมายดังกล่าวที่สามารถถ่ายทอดเรื่องเล่าดังกล่าวแก่นักท่องเที่ยว โดยมีประชากรเป็นผู้เยี่ยมชมคนไทยของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 2,152,568 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) และมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยของชุมชนเขากลอย ปากดอนสัก เกาะแรต และเกาะนกเขา อำเภอดอนสัก ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรยามานะที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Yamane, 1973: 1088) และได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 คน แต่ผู้วิจัยปรับเพิ่มอีกร้อยละ 4.25 เพื่อป้องกันแบบสอบถามที่อาจมีข้อมูลสูญหายได้ ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงกลายเป็นจำนวน 400 คน และสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็นแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จาก 4 ชุมชนๆ ละ 100 คน

ส่วนกลุ่มเป้าหมายเป็นตัวแทนชุมชนดังกล่าว ประกอบด้วย ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลดอนสัก และเทศบาลเมืองดอนสักซึ่งดูแลชุมชนที่ศึกษา ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ครู เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และผู้แทนภาคเอกชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ผู้ประกอบการเรือรับจ้าง ที่พัก ร้านอาหารและร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกในชุมชนดังกล่าว ซึ่งคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยเริ่มต้นด้วยการพบปะและหารือกับผู้ใหญ่บ้านในการทำความเข้าใจโครงการวิจัย เชิญชวนเข้าร่วมและขอคำแนะนำในการเชิญชวนกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ให้เข้าร่วมด้วย ทั้งตัวแทนชุมชนซึ่งมีบทบาทด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยมีผู้แทนชุมชนสมัครใจเข้าร่วมการพัฒนาเป็นนักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว รวม 25 คน นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการให้ข้อเสนอแนะในการยกย่องและวิพากษ์เกณฑ์มาตรฐานและหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาครั้งนี้ ใช้เครื่องมือการวิจัยที่เป็นแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่าง และมีการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) และให้ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งสมาชิกในชุมชนดังกล่าวเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ มีการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย การจัดเวทีคืนข้อมูล การลงมือปฏิบัติการวิเคราะห์บริบทชุมชน ค้นหาเรื่องเล่าที่สะท้อนตัวตนของชุมชนท่องเที่ยว กำหนดเกณฑ์มาตรฐานและจัดทำหลักสูตรการสร้างนักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว และเข้าร่วมการพัฒนาเป็นนักสื่อความหมายดังกล่าว และการถอดบทเรียนร่วมกันภายหลังการปฏิบัติการ (After Action Review: AAR) ของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา ทั้งความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ทั้งนี้ การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในครั้งนี้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือดังกล่าวให้มีคุณภาพมากขึ้น และผู้แทนชุมชนดำเนินการเก็บแบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวในแต่ละชุมชนตามจำนวนที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์และแปรผลข้อมูล จัดเวทีคืนข้อมูลแก่ชุมชน สังเคราะห์ข้อมูล พร้อมเปิดโอกาสให้ชุมชนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว นอกจากนี้ ยังได้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในชุมชน ได้แก่ ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลดอนสัก และเทศบาลเมืองดอนสัก ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ครู เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้ประกอบการเรือรับจ้าง ที่พัก ร้านอาหารและร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกในชุมชน เพื่อวิเคราะห์บริบทของชุมชนท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ลักษณะเรื่องเล่า วิธีการเล่าเรื่อง และคุณลักษณะเบื้องต้นของนักสื่อความหมายที่นักท่องเที่ยวต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การพิจารณาความเป็นไปได้ของกิจกรรม สมาชิกในชุมชนทั้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ครู เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้ประกอบการเรือรับจ้าง ที่พัก ร้านอาหารและร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกตกลงร่วมกันในการเสนอเรื่องเล่าซึ่งสะท้อนตัวตนของชุมชน วิธีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการสร้างนักสื่อความหมายท้องถิ่น และแนวทางการพัฒนานักสื่อความหมายดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยสัมภาษณ์ ประชุมกลุ่มย่อยและสรุปผลกิจกรรมดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผน สมาชิกในชุมชนทั้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ครู ผู้ประกอบการเรือรับจ้าง ที่พัก ร้านอาหารและร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ร่วมกันคัดเลือกเรื่องเล่าที่บ่งบอกรากเหง้าหรือที่มาของชุมชน เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชนและเป็นจุดเด่นของชุมชน กำหนดวิธีการสืบค้นเรื่องเล่า ซึ่งเลือกวิธีการสอบถามและพูดคุยกับผู้รู้ ร่วมกันกำหนดประเด็นของเกณฑ์มาตรฐานการสร้างนักร้องสื่อความหมายท้องถิ่น เกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่จะเข้ารับการพัฒนาเป็นนักร้องสื่อความหมาย รูปแบบหลักสูตรการพัฒนานักร้องสื่อความหมายดังกล่าว และแนวทางการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการเพื่อหาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักร้องสื่อความหมายต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติตามแผน สมาชิกในชุมชนทั้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ครู ผู้ประกอบการเรือรับจ้าง ที่พัก ร้านอาหารและร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ทั้งการสืบค้นเรื่องเล่าในประเด็นและวิธีการที่กำหนดไว้ ส่วนการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและหลักสูตรในการสร้างนักร้องสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวขึ้น ภาศิที่เกี่ยวข้องเสนอร่างเกณฑ์และหลักสูตรดังกล่าว นักวิจัยสรุปเป็นลายลักษณ์อักษรและนักวิชาการวิพากษ์ แล้วนำมาทดลองใช้กับการพัฒนานักร้องสื่อความหมาย จำนวน 25 คน และประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น ทั้งนี้ มีการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงเกณฑ์การสร้างนักร้องสื่อความหมายและหลักสูตรการพัฒนานักร้องสื่อความหมายให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล สมาชิกในชุมชนทั้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ครู ผู้ประกอบการเรือรับจ้าง ที่พัก ร้านอาหารและร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ประเมินผลการปฏิบัติที่ผ่านมา ซึ่งในการสืบค้นเรื่องเล่าพบว่าบางเรื่องเล่ามีข้อมูลไม่เพียงพอ เพราะประสบปัญหาเรื่องผู้ให้ข้อมูล ส่วนเกณฑ์มาตรฐานและหลักสูตรในการพัฒนานักร้องสื่อความหมายดังกล่าว ยังขาดความสมบูรณ์ จึงวนกลับไปยังขั้นตอนที่ 2 การพิจารณาความเป็นไปได้ของกิจกรรมที่กำหนดขึ้นใหม่ ขั้นตอนที่ 3 การปรับแผนใหม่ ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติตามแผนใหม่และขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลซ้ำ จนได้เรื่องเล่า เกณฑ์มาตรฐานและหลักสูตรที่เหมาะสม ทั้งนี้ เกณฑ์มาตรฐานและหลักสูตรการพัฒนานักร้องสื่อความหมายดังกล่าวมีการปรับปรุงตามผลการถอดบทเรียนและการวิพากษ์ของนักวิชาการด้วย

ผลการวิจัย

1) บริบทชุมชนท่องเที่ยวในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชุมชนท่องเที่ยวที่ศึกษาอยู่ในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก 2 แห่ง คือ ชุมชนปากดอนสักกับเกาะแรต ส่วนชุมชนเขากลอยและเกาะนกเกาะอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนสัก โดยชุมชนปากดอนสัก เกาะแรตและเกาะนกเกาะมีลักษณะเป็นเกาะที่มีวิถีชีวิตแบบชาวประมง ในขณะที่ชุมชนเขากลอยเป็นพื้นที่สูงที่เป็นภูเขาที่ราบสูงและที่ราบลุ่มและมีวิถีชีวิตแบบชาวสวน ซึ่งทุกชุมชนมีทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่งดงามแต่ยังขาดความพร้อมอีกหลายด้านสะท้อนจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีความพึงพอใจต่อสิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนดังกล่าวในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง กล่าวคือ ความพึงพอใจต่อสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวของชุมชนเขากลอย ($\bar{x} = 2.28$, S.D. = 0.16) และเกาะนกเกาะ ($\bar{x} =$

2.56, S.D.=0.20) อยู่ในระดับน้อย ส่วนชุมชนปากดอนสัก ($\bar{x}$ = 2.98, S.D.=0.80) และเกาะแรต ($\bar{x}$ = 3.05, S.D.=0.14) อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนเขากลอย ($\bar{x}$ = 2.31, S.D.=0.10) ปากดอนสัก ($\bar{x}$ = 2.21, S.D.=0.14) และเกาะนกเภา ($\bar{x}$ = 2.29, S.D.=0.21) อยู่ในระดับน้อย ส่วนเกาะแรต ($\bar{x}$ = 2.51, S.D.=0.28) อยู่ในระดับปานกลาง

2) การค้นหาเรื่องเล่าที่สะท้อนตัวตนของชุมชนท่องเที่ยวในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ในภาพรวมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการรับรู้เรื่องเล่าของชุมชนเกี่ยวกับจุดท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 32.05 รองลงมาเป็นเรื่องประวัติชุมชน คิดเป็นร้อยละ 20.16 กิจกรรมการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 17.48 และวิถีชุมชน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ต้องการวิธีการถ่ายทอดเรื่องเล่าดังกล่าวด้วยการเล่าให้ฟัง คิดเป็นร้อยละ 39.58 รองลงมาเป็นการเปิดสื่อออนไลน์ให้ชม คิดเป็นร้อยละ 23.21 และการทำเป็นหนังสือหรือแผ่นพับให้อ่าน คิดเป็นร้อยละ 16.96 ตามลำดับ ดังนั้น นักสื่อความหมายจึงมีบทบาทสำคัญในชุมชนเหล่านี้

จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเสนอและสืบค้นเรื่องเล่าซึ่งสะท้อนตัวตนของชุมชนตนเองที่จะนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว โดยพิจารณาเรื่องเล่าที่สอดคล้องกับความอยากรู้ของนักท่องเที่ยว บ่งบอกรากเหง้าหรือที่มาของชุมชน เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน และเป็นจุดเด่นของชุมชน กล่าวคือ เขากลอยเป็นชุมชนคนไทยที่มีผู้ใช้แรงงานชาวพม่าเชื้อสายมอญ มีวิถีชาวสวนและสถาปัตยกรรมที่แฝงไว้ด้วยความเชื่อแบบชาวมอญ ปากดอนสักเป็นชุมชนของชาวเพชรบุรี มีวิถีชาวประมง ธรรมชาติงดงาม และเรื่องลึกลับที่น่าค้นหา เกาะแรตเป็นชุมชนของชาวไทยเชื้อสายจีน มีวิถีชาวประมง ธรรมชาติงดงาม ศิลปะและความเชื่อแบบชาวจีนที่ยังรักษากลิ่นมาช้านาน และเกาะนกเภามีวิถีชาวประมง ธรรมชาติงดงาม ความศรัทธาและความผูกพันกับสมเด็จพระเจ้า และสถาปัตยกรรมที่แฝงไว้ด้วยความเชื่อที่น่าเรียนรู้ โดยการเลือกเรื่องเล่าดังกล่าวมีการปรับเปลี่ยนหลายครั้งเนื่องจากบางเรื่องเล่ามีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะนำเสนอต่อนักท่องเที่ยว เพราะผู้ให้ข้อมูลหลักบางส่วนย้ายออกจากชุมชน บางส่วนเจ็บป่วยจึงเป็นอุปสรรคในการสื่อสารและบางส่วนก็เสียชีวิตแล้ว จนได้ข้อสรุปเรื่องเล่าที่แต่ละชุมชนจะนำเสนอ ทั้งนี้ สมาชิกในชุมชนร่วมกันกำหนดเรื่องเล่าและแนวทางการสืบค้นซึ่งส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอบถามและพูดคุยกับผู้รู้ซึ่งเป็นผู้สูงอายุในชุมชน โดยที่มิวิจัยสรุปเนื้อหาเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดเวทีให้ชุมชนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและคืนข้อมูลแก่ชุมชน โดยมีเรื่องเล่าของชุมชนที่จะนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ ชุมชนเขากลอยเลือกเรื่องเล่าพลังศรัทธาตามวิถีชาวมอญ ชุมชนปากดอนสักเลือกเรื่องเล่าเขาชะงอก: พลังศรัทธาและความลึกลับที่น่าพิศวงแห่งแดนใต้ ชุมชนเกาะแรตเลือกเรื่องเล่าการหยั่งรากความเชื่อของวิถีชาวจีน และชุมชนเกาะนกเภาเลือกเรื่องเล่าพระมหากษัตริย์อันยิ่งใหญ่ของสมเด็จพระเจ้าและความศรัทธาต่อศาลเจ้า

3) เกณฑ์มาตรฐานการสร้างนักร้องสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สมาชิกในชุมชนร่วมกันเสนอเกณฑ์มาตรฐานการสร้างนักร้องสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว นักวิจัยสรุปเป็นลายลักษณ์อักษร และนักวิชาการวิพากษ์ ก่อนนำไปทดลองใช้ในการอบรมเพื่อพัฒนานักร้องสื่อความหมายดังกล่าว แล้วถอดบทเรียนหลังการปฏิบัติการ และนำข้อมูลมาปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวอีกครั้งให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งมาตรฐานดังกล่าว ประกอบด้วย 2 ด้าน โดยมีด้านความรู้ 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับ 1) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ 2) การท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมของชุมชนตนเอง 4) การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว 5) หลักการสื่อความหมาย 6) พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและความปลอดภัยในการท่องเที่ยว และ 7) มนุษยสัมพันธ์ และจิตวิทยาการให้บริการ และด้านทักษะการปฏิบัติงานตามบทบาทของนักร้องสื่อความหมาย 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การปฏิบัติก่อนการรับ-ส่งนักท่องเที่ยว 2) การปฏิบัติระหว่างการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน 3) การปฏิบัติหน้าที่เมื่อสิ้นสุดการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน 4) การอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจและมีใจรักบริการ 5) การดูแลความปลอดภัยตลอดการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน และ 6) การมีกิจกรรมยามและการแต่งกายเหมาะสม ทั้งนี้ ผู้รับการอบรมจะต้องผ่านการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานนักร้องสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว โดยมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินและคะแนนที่กำหนดจากมาตรฐาน ทั้ง 2 ด้าน คือ กำหนดให้คะแนนทุกด้านรวมกัน 100 คะแนน โดยแบ่งเป็นด้านความรู้ 50 คะแนน และด้านทักษะการปฏิบัติงานตามบทบาทของนักร้องสื่อความหมาย 50 คะแนน ซึ่งผู้ผ่านการประเมิน ต้องมีผลการทดสอบรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 โดยคะแนนในมาตรฐานบังคับ ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ด้านความรู้ จะต้องได้คะแนนในแต่ละตัวชี้วัดไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 จึงจะผ่านไปทดสอบภาคปฏิบัติในมาตรฐานที่ 2 ทักษะการปฏิบัติงานตามบทบาทของนักร้องสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวได้

สำหรับเครื่องมือในการประเมินนักร้องสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวมีหลายประเภท อาทิ แบบทดสอบวัดความรู้ แบบทดสอบวัดการปฏิบัติและแบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบเจตคติ แบบสังเกต เป็นต้น ซึ่งผู้ประเมินสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม

4) การพัฒนานักร้องสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการนักร้องสื่อความหมายที่สื่อสารได้ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 18.74 รองลงมา เป็นเล่าเรื่องอย่างสนุกสนาน คิดเป็นร้อยละ 16.73 และมีจิตบริการ คิดเป็นร้อยละ 15.27 ตามลำดับ ซึ่งในการพัฒนานักร้องสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวนั้น สมาชิกในชุมชนร่วมกันกำหนดเงื่อนไขการคัดเลือกผู้ที่จะเข้ารับการพัฒนาเป็นนักร้องสื่อความหมายดังกล่าว ทั้งด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคมในชุมชน ระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชน บทบาทด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ความรู้ความเข้าใจต่อชุมชนและการท่องเที่ยว การสื่อสารภาษาไทย และความเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว นอกจากนี้ ยังร่วมกันเสนอหลักสูตรการพัฒนานักร้องสื่อความหมายดังกล่าวโดยผู้วิจัยสรุปเป็นลายลักษณ์อักษรและนักวิชาการวิพากษ์

ทดลองใช้ในการอบรมนักสื่อความหมาย ซึ่งผู้วิจัยจัดหาวิทยากรในการฝึกอบรมให้ แล้วถอดบทเรียนหลังการปฏิบัติการร่วมกัน และนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวอีกครั้งให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมหาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักสื่อความหมายต่อไป ทั้งนี้ มีสมาชิกในชุมชนต่างๆ เข้ารับการพัฒนานักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 25 คน ซึ่งประกอบด้วย ชุมชนเขากลอย 10 คน ปากดอนสัก 3 คน เกาะแรต 9 คน และเกาะนกเกาะ 3 คน โดยคุณสมบัติเบื้องต้นของนักสื่อความหมายดังกล่าว ประกอบด้วย 6 ประการ ได้แก่ อายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น เป็นสมาชิกของชุมชนท่องเที่ยว ซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 10 ปี มีบทบาทในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของชุมชนตนเอง รู้จักชุมชนและการท่องเที่ยวของชุมชนตนเอง และสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยท้องถิ่นได้

หลักสูตรการสร้างนักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว มีจำนวน 30 ชั่วโมง 3 ภาค ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ทางวิชาการ 5 วิชา 15 ชั่วโมง ความรู้เฉพาะอาชีพ 3 วิชา 9 ชั่วโมง และการฝึกปฏิบัติการสื่อความหมายในพื้นที่จริง 6 ชั่วโมง ดังนี้

- ภาคความรู้ทางวิชาการ ประกอบด้วย วิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ การท่องเที่ยวโดยชุมชน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิวัฒนธรรม และการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว วิชาละ 3 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง

- ภาคความรู้เฉพาะอาชีพ ประกอบด้วย วิชาหลักการสื่อความหมาย พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและความปลอดภัยในการท่องเที่ยว และมนุษย์สัมพันธ์และจิตวิทยาการให้บริการ วิชาละ 3 ชั่วโมง รวม 9 ชั่วโมง

- ภาคการฝึกปฏิบัติการสื่อความหมายในพื้นที่จริง ที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนักสื่อความหมายได้ลงมือฝึกการปฏิบัติหน้าที่สื่อความหมายจริงในชุมชนตนเอง 6 ชั่วโมง

การพัฒนานักสื่อความหมายดังกล่าวใช้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติด้วยการบรรยายให้ความรู้ และการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ให้นักสื่อความหมายดังกล่าวมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เบื้องต้น 8 ประการ (8ร) ได้แก่ รักในถิ่นฐาน รอบรู้ รังสรรค์ รอยยิ้ม ร่วมมือ รับผิดชอบ และเรียนรู้

อภิปรายผล

ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนเขากลอย ปากดอนสัก เกาะแรต และเกาะนกเกาะยังขาดความพร้อมในหลายด้าน และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนดังกล่าวในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของชัยศนันท์ สมปัญญาธิวงศ์ และเอื้องไพรวัลลภาชัย (2559) ที่พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านตูปคือ ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ยังมีความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวไม่มากนัก ยังต้องการผู้นำในการบริหารจัดการ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการให้บริการ และการสนับสนุนจากภาครัฐ ผลการศึกษาของพัสดร์ หิรัญญการ (2554) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านการประชาสัมพันธ์

การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง และผลการศึกษาของศิริจรรยา ประพุดติกิจ (2553) ที่พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดตราด มีศักยภาพในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการรับรู้เรื่องราวของชุมชนเกี่ยวกับจุดท่องเที่ยว รองลงมาเป็นประวัติชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวและวิถีชุมชน ตามลำดับ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกและสืบค้นเรื่องราวที่บ่งบอกรากเหง้าหรือที่มาของชุมชน เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน เป็นจุดเด่นของชุมชนและตรงความต้องการของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับผลการศึกษาของกรรณิกา พิมลศรี (2553) ที่พบว่า รูปแบบของการจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การวิเคราะห์พื้นที่หรือทรัพยากรการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว การกำหนดเค้าโครงและแผนการสื่อความหมาย การออกแบบและจัดทำโปรแกรมสื่อความหมาย ผลการศึกษาของอนัญดา สุประการ (2556) ที่พบว่า เมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ควรวางแผนการสื่อความหมายภายใต้แนวคิด “เมืองโบราณที่ผสมผสานกับเสน่ห์ของพุทธศาสนา” และผลการศึกษาของประกอบศิริ ภัคศิพินิจ (2553) ที่พบว่า การสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านร่องไฮ จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย ภูมิปัญญาการตีมีด ภูมิปัญญาการประมง ทรัพยากรในกว๊านพะเยาและโบราณสถานในชุมชน

ผลการศึกษา พบว่า เรื่องเล่าของชุมชนที่จะนำเสนอให้นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย พลังศรัทธาตามวิถีชาวมอญของชุมชนเขากลอย เขาชะโงก: พลังศรัทธาและความลึกลับที่น่าพิศวงแห่งแดนใต้ของชุมชนปากดอนสัก การหยิ่งรักความเชื่อของวิถีชาวจีนของชุมชนเกาะแรต และพระมหากษัตริย์อันยิ่งใหญ่ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ ความศรัทธาต่อศาลเจ้าของชุมชนเกาะนกเกา ซึ่งเป็นเรื่องเล่าที่แฝงเร้นไว้ด้วยความเชื่อ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Yavuz (2016) ที่พบว่า เรื่องเล่าที่มีพลังจะเป็นเรื่องลึกลับที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง สนับสนุนการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ที่ดี

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการวิธีการถ่ายทอดเรื่องเล่าดังกล่าวด้วยการเล่าให้ฟัง ชุมชนที่ศึกษาจึงใช้การพัฒนาสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวชุมชนตนเองแก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับผลการศึกษาของนิทัศน์ วงศ์ธนาวัต (2558) ที่พบว่า การสื่อความหมายทางวัฒนธรรมภายใต้โครงการจากงานวิจัยสู่อุทยานการเรียนรู้ใช้สื่อบุคคล ผลการศึกษาของจรรุวรรณ ณะกิจ (2556) ที่พบว่า วัดพะโคะ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีการสื่อความหมายโดยผู้นำชมในท้องถิ่น และผลการศึกษาของอภิญา บัคคาลา อรุณภาพพร (2554) ที่พบว่า การสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยวใหม่บนเส้นทางรถไฟสายมรณะใช้ไกด์นำชม

ผลการศึกษา พบว่า เกณฑ์มาตรฐานการสร้างนักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ และด้านทักษะการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของนักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานมัคคุเทศก์ของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2551 เพียงบางส่วน (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, 2551) เนื่องจากเกณฑ์มาตรฐานมัคคุเทศก์ดังกล่าวมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ และด้านจรรยาบรรณ แต่เกณฑ์มาตรฐานสำหรับการพัฒนานักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวไม่มีด้านจรรยาบรรณ เนื่องจากผู้ที่รับการพัฒนาเป็นนักสื่อความหมายดังกล่าว เป็นคนในชุมชน มี

ความใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยวเพียงระยะเวลาอันสั้นและถูกจับตามองหรือควบคุมการปฏิบัติงานจากคนในชุมชนที่ไม่ต้องการให้ภาพลักษณ์ของชุมชนตนเองเสื่อมเสียอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานด้านดังกล่าวไว้

ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกในชุมชนเข้ารับการพัฒนานักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว โดยมีหลักสูตรการพัฒนานักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ความรู้ทางวิชาการ ความรู้เฉพาะอาชีพ และการฝึกปฏิบัติการสื่อความหมายในพื้นที่จริง ซึ่งในภาพรวมสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพคฤหบดีสำหรับผู้นำเที่ยว พ.ศ.2561 (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) แต่มีวิชาภูมิวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นมาและประเด็นย่อยที่ให้ความสำคัญกับบริบทของพื้นที่ในชุมชนท้องถิ่นและการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนในการจัดการทรัพยากรในมิติต่างๆ โดยหลักสูตรการสร้างนักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวมีภาคความรู้ทางวิชาการ ประกอบด้วย วิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ การท่องเที่ยวโดยชุมชน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ภาคความรู้เฉพาะอาชีพ ประกอบด้วย วิชาหลักการสื่อความหมาย พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและความปลอดภัยในการท่องเที่ยว และมนุษยสัมพันธ์และจิตวิทยาการให้บริการ และภาคการฝึกปฏิบัติการสื่อความหมายในพื้นที่จริง

ผลการศึกษายังพบว่า นักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เบื้องต้น 8 ประการ (8ร) ได้แก่ รักในถิ่นฐาน รอบรู้ รังสรรค์ รอยยิ้ม ร่วมมือ รับมือ รับผิดชอบ และเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Australian Heritage Commission (n.d.) ที่พบว่า ผู้นำเที่ยวในพื้นที่มรดกทางประวัติศาสตร์จะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมและธรรมชาติและดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว โดยยึดหลักการสำนึกใน ความสำคัญของแหล่งมรดก การดูแลรักษาแหล่งมรดก การพัฒนาประโยชน์ร่วมกันระหว่างหุ้นส่วน การร่วมมือกันวางแผนทางธุรกิจ การลงทุนในการพัฒนาผู้คนและสถานที่ การทำการตลาดและส่งเสริมผลิตภัณฑ์อย่างมีความรับผิดชอบ การสร้างประสบการณ์ที่มีคุณภาพให้แก่นักท่องเที่ยว และการเคารพในสิทธิและข้อห้ามของชุมชนพื้นเมือง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1) ชุมชนกำหนดเกณฑ์การสร้างนักสื่อความหมายท้องถิ่นของตนเองเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวของชุมชนตามบริบทของตนเอง

1.2) ชุมชนควรนำเรื่องเล่าของชุมชนมาเชื่อมโยงกับสินค้าที่ระลึกและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวอื่นๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าและคุณค่า และใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

1.3) ภาครัฐด้านการท่องเที่ยวทั้งกรมการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้หลักสูตรและเกณฑ์การสร้างนักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนานักสื่อความหมายในชุมชนท่องเที่ยวต่างๆ

1.4) การส่งเสริมให้บริษัทนำเที่ยว มัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวใช้บริการนักร้องความหมายท้องถิ่นในการนำเที่ยวและให้ข้อมูลการท่องเที่ยวในชุมชนซึ่งจะได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ร่วมกับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) การสร้างและพัฒนาเกณฑ์การสร้างนักร้องความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวแต่ละประเภท เช่น นักร้องความหมายท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงประวัติศาสตร์ เชิงเกษตร เชิงอาหาร เชิงสุขภาพ เป็นต้น

2.2) การเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของชุมชนท่องเที่ยวในความทรงจำของนักท่องเที่ยวด้วยนักร้องความหมายท้องถิ่น

2.3) ประสิทธิภาพของเรื่องเล่าในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนา นักร้องความหมายท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี” โดยการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ประจำปี 2561

บรรณานุกรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). สถิตินักท่องเที่ยว ปี 2559. สืบค้นข้อมูลจาก www.mots.go.th/more_news.php?cid=411 เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2560.

กรมการท่องเที่ยว. (2557). รายงานการสำรวจสัดส่วนพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศปี 2557 (มกราคม ถึง ธันวาคม). กรุงเทพมหานคร: กรมการท่องเที่ยว.

กรรณิกา พิมลศรี. (2553). การพัฒนารูปแบบการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนาการท่องเที่ยว สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา.

แก้วตา มุ่งเกษม และสมพงษ์ อำนวยเงินตรา. (2558). การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทางประวัติศาสตร์ ทางวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.เค. พรินท์ติ้ง จำกัด.

- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2559). **เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย**. ม.ป.ส.
- ชัยศนันท์ สมปัญญาธิวงศ์ และเอื้องไพร วัลลภาชัย. (2559). “การศึกษาความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านตูปค้อ ตำบลกกสะทอน จังหวัดเลย” **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 2(3): 10-24.
- จารุวรรณ ณะกิจ. (2556). **รูปแบบการสื่อความหมายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษา วัดพะโคะ อำเภอสตงพระ จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิทัศน์ วงศ์ธนาวัต. (2558). **การสื่อความหมายทางวัฒนธรรมภายใต้โครงการจากงานวิจัยสู่อุทยานการเรียนรู้**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานวัฒนธรรม วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประกอบศิริ ภักดีพินิจ. (2553). **ศักยภาพการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวชุมชน: ชุมชนบ้านร่องไฮ จังหวัดพะเยา**. **วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร**. 18(2): 82-90.
- พัสดร์ หิรัญญการ. (2554). **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยววงศ์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม**. การศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). **ประกาศคณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เรื่อง หลักสูตรฝึกอบรมวิชามัคคุเทศก์ สำหรับผู้นำเที่ยว พ.ศ.2561**. กรุงเทพมหานคร: ราชกิจจานุเบกษา.
- ศิริจรรยา ประพุดติกิจ. (2553). **การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดตราด เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมาคมอโคโมสไทย. (2550). **กฎบัตรอโคโมสไทยว่าด้วยการอนุรักษ์และบริหารจัดการโบราณสถานและมรดกวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง (ร่างขั้นต้น 15/09/2550)**. กรุงเทพมหานคร: สมาคมอโคโมสไทย.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2551). **มาตรฐานธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ปี 2551**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย. (2557). **แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พ.ศ.2557-2560 (ฉบับทบทวน)**. สุราษฎร์ธานี: สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย.

- สุรเชษฐ์ เชษฐมาส และสารัฐ รัตน์ะ. (2543). *เอกสารประกอบการเรียนวิชาเทคนิคการสื่อความหมาย สิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอนุรักษ วิทยาคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). *คู่มือเกณฑ์ มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: องค์การบริหารการพัฒนา พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).
- อนัญดา สุประการ. (2556). *แผนการสื่อความหมายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม อำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทาง วัฒนธรรม (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา บัคคาลา อรุณภาพร. (2554). “แนวทางในการพัฒนาและสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยวใหม่บน เส้นทางรถไฟสายมรณะ” *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*. 31(2): 8-20.
- Australian Heritage Commission. (n.d.). Successful Tourism at Heritage Places. Canberra: Australian Heritage Commission.*
- Barzaq, M. (2009). *Integrating Sequential Thinking thought Teaching Stories in the Curriculum, Action Research*. AL. QCERD: Gaza.
- Choi, S.S. (2016). “A Study on Effect of Tourism Storytelling of Tourism Destination Brand Value and Tourist Behavioral Intentions” *Indian Journal of Science and Technology*. 9(46): 1-6.
- ICOMOS. (2008). *Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites*. ICOMOS–16e AG/16th GA–Québec.
- McDrury, J. & Alterio, M. (2002). *Learning through Storytelling in Higher Education*, Sterling, VA: Kogan Page Limited.
- Mossberg, L. (2007). “A marketing Approach to the Tourist Experience” *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*. 7(1): 59-74.
- Society for Interpretating Britain's Heritage. (1998). “Interpret Britain” *Interpretation*. 3(2): 27.
- Sole, D. & Wilson, D. (2002). *Storytelling in Organizations: The Power and Traps of Using Stories to Share Knowledge in Organizations*. MA: LILA, Harvard, Graduate School of Education.
- Tilden, F. (1977). Interpreting our Heritage. Chapel Hill: University of North Carolina Press.*
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row Publication.

Yavuz M.C., et al. (2016). “Storytelling in Destination Brand Communication: a Qualitative Analysis” *International Interdisciplinary Business-Economics Advancement Journal*. 1(2): 63-72.